

**ПЕДАГОГІЧНИЙ АЛЬМАНАХ
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ:
ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА»**

Збірник матеріалів

**V Всеукраїнської конференції
здобувачів вищої освіти і молодих учених**

(6 листопада 2025 року)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

ФАКУЛЬТЕТ ДОШКІЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА СІМЕЙНОЇ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ
ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ

Збірник матеріалів
V Всеукраїнської конференції
здобувачів вищої освіти і молодих учених

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ:
ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА

Випуск 5
6 листопада 2025 року

Одеса
Видавництво ТОВ «Лерадрук»
2025 рік

Рекомендовано до друку Вченою радою університету Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (протокол №5 від 30.10.2025).

Рецензенти:

Листопад О. А. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної педагогіки, ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»;

Бабчук О. Г. – кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри психології та педагогіки, Одеський державний університет внутрішніх справ.

Педагогічний альманах «Актуальні проблеми дошкільної освіти: теорія та практика»: збірник матеріалів V Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (6 листопада 2025 року). Одеса: Видавництво ТОВ «Лерадрук», 2025. Вип. V. 272 с.

ISBN: 978-617-7768-55-4

Організаційний комітет:

Богуш А. М. – дійсний член НАПН України, доктор педагогічних наук, професор (голова);

Сторож В. В. – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри сімейної та спеціальної педагогіки і психології (заступник голови);

Кавиліна Г. К. – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри сімейної та спеціальної педагогіки і психології (відповідальний секретар);

Булгакова О. Ю. – доктор психологічних наук, доцент, декан факультету дошкільної педагогіки та психології;

Тубичко Ю. О. – старший викладач кафедри сімейної та спеціальної педагогіки і психології.

Матеріали збірника відображають наукові дослідження і їх результати, здобуті в процесі науково-дослідної роботи студентів та молодих науковців, які навчаються у закладах вищої освіти України.

Відповідальність за зміст, точність цитат, прізвищ і представлених даних несе автор.

льного віку.....	74
<i>Скороход О. О.</i> Спільна діяльність дорослих і дітей як чинник формування позитивних взаємин у сім'ї....	80
<i>Хлань А. С.</i> Методика роботи з картинками з дітьми раннього віку.....	86
<i>Бабчук М. І., Христова Н. С.</i> Формування вольової регуляції в умовах індивідуальної спортивної діяльності....	91
<i>Шкурка О. В.</i> Методика організації фізкультурно-оздоровчої роботи в сучасному ЗДО.....	97
<i>Krymova N. O., Azarkina O. V.</i> The role of isotherapy in the formation of the emotional-volume sphere of elderly preschoolers.....	108
<i>Cojocari L.</i> Fundamente organizațional-pedagogice ale formării competenței profesionale a cadrelor didactice în educația pentru sănătate.....	115
<i>Ohrimenco (Boțan) A.</i> Percepții parentale privind utilizarea tehnologiei în copilăria timpurie: perspective educaționale pentru o mediere digitală conștientă.....	127

Розділ III. Особливості інклюзивних підходів

<i>Ковиліна В. Г., Кожемякіна В. В.</i> Ігрові методи у психологічній корекції комунікативних труднощів дітей старшого дошкільного віку із ЗПР.....	147
<i>Коргун Л. М.</i> Дослідження інклюзивної компетентності майбутніх вихователів.....	153
<i>Літовченко О. В., Лисименко А. Б.</i> Особливості розвитку довільної уваги у дітей із порушеннями мовлення.....	160
<i>Літовченко О. В., Роговець А. С.</i> Використання методів казкотерапії для розвитку мовлення у дітей дошкільного віку.....	168
<i>Парубська О. В.</i> Розвиток мовлення у дітей старшого дошкільного віку (на прикладі дітей з вадами слуху).....	176
<i>Krymova N. O., Zorochkina T. S.</i> The role of art-therapy in the formation of an inclusive educational environment in preschool institutions.....	183
<i>Tubychko Y. O.</i> Peculiarities of communicative speech	

PERCEPȚII PARENTALE PRIVIND UTILIZAREA TEHNOLOGIEI ÎN COPILĂRIA TIMPURIE: PERSPECTIVE EDUCAȚIONALE PENTRU O MEDIERE DIGITALĂ CONȘTIENTĂ

Doctor, conferențiar universitar
Aliona Ohrimenco (Boțan)

*This article examines the issue of **digital responsibility among preschool children** from the perspective of **parental involvement and training**, in a context marked by the rapid expansion of technology and increasing access of children to digital environments from an early age. The main objective of the study was to **identify parents' perceptions, attitudes, and practices** regarding their preschool children's use of technology, as well as to **assess parents' willingness** to participate in training programs and counseling on early digital education.*

*The results revealed **limited parental communication** regarding rules, risks, and safe behaviors in the online environment, as well as **ambivalent perceptions** of technology's effects on child development. The study also identified **difficulties in selecting age-appropriate digital content** and a **lack of consistency in implementing technology usage rules at home**. Nevertheless, the majority of parents showed **a strong interest in training and guidance**, acknowledging the need for informational and methodological support to help them consciously and effectively guide their children in the digital environment.*

În contextul unei societăți caracterizate printr-un proces accelerat de digitalizare, în care tehnologia se integrează tot mai profund în viața cotidiană – inclusiv în mediile familiale și educațional, problematica responsabilizării digitale a copiilor capătă o importanță actuală. Transformările continue ale mediului digital generează, oportunități semnificative pentru

învățare, explorare și dezvoltare cognitivă, iar pe de altă parte, comportă riscuri evidente asociate dependenței de tehnologie, expunerii la conținut inadecvat, izolării sociale și dezechilibrelor emoționale.

Aceste aspecte se manifestă cu o intensitate sporită în cazul copiilor de vârstă preșcolară, categorie aflată într-o etapă de maximă vulnerabilitate și formare, în care se conturează primele modele de relaționare cu mediul înconjurător și, implicit, cu tehnologia. În această etapă, influența mediului familial este determinată, iar părinții devin principalii mediatori ai experienței digitale a copilului. Modul în care aceștia stabilesc reguli, exercită supravegherea, oferă modele comportamental și discută despre experiențele digitale ale copilului determină în mod direct gradul de responsabilitate și echilibru cu care acesta utilizează tehnologia.

Numeroase studii și observații din practica educațională evidențiază faptul că mulți părinți resimt dificultăți în raport cu ritmul rapid al inovații tehnologice. Aceștia dispun adesea de repere limitate privind utilizarea adecvată a dispozitivelor digitale și nu beneficiază în suficientă măsură de resurse educaționale, consiliere parentală sau sprijin instituțional care să îi ghideze în formarea competențelor de responsabilizare digitală a copiilor.

În contextul digitalizării accelerate a societății, copilul preșcolar ajunge adesea să fie un utilizator activ al tehnologiei, însă fără a beneficia de filtre educaționale adecvate. Interacțiunea timpurie cu mediul digital se desfășoară predominant în spațiul familial, în absența unei orientări sistematice și a unei supravegheri pedagogice coerente. Nivelul scăzut de alfabetizare digitală a părinților, lipsa reperelor clare privind utilizarea conștientă și responsabilă a tehnologiei, precum și insuficiența inițiativelor educaționale adresate familiilor generează dificultăți semnificative în formarea comportamentelor digitale echilibrate ale copiilor.

În R Moldova, educația digitală timpurie este menționată în documentele curricular de nivel național, însă dimensiunea

parentală a acesteia rămâne slab integrată în practica educațională. În majoritatea instituțiilor preșcolare lipsesc programe de formare dedicate părinților, iar relația copil-tehnologie se conturează, de regulă, în cadrul familial, fără repere instituționale clare și uniforme. Rezultatele cercetării empirice realizare pe un eșantion de 78 de părinți confirmă absența unor reguli coerente de utilizare a tehnologiei, supravegherea parțială a activităților digitale ale copiilor, percepțiile ambivalente asupra tehnologiei și necesitatea explicit exprimată de sprijin informațional evidențiază existența unei probleme educaționale actuale și relevante.

Studiul de față își propune să răspundă unui gol existent în practica educațională actuală, investigând impactul instruirii parentale asupra dezvoltării unei medieri digitale active, conștiente și echilibrate, în beneficiul copilului de vârstă preșcolară. Problematika educației digitale timpurii, analizată în relație cu implicarea familiei, nu reprezintă doar o necesitate teoretică, ci și o urgență practică, ce reclamă intervenții educaționale adaptat contextului soci-cultural și, totodată, aliniate bunelor practici internaționale. Actualitatea și relevanța cercetării derivă din realitatea conform căreia copilul intră tot mai devreme în contact cu tehnologia, iar părintele trebuie să devină un actor informat, responsabil și activ în ghidarea acestui proces într-o manieră sănătoasă, susținută și echilibrată. Pornind de la aceste constatări, a fost formulată problema de cercetare: Care este impactul instruirii parentale asupra responsabilizării digitale a copiilor de vârstă preșcolară și în ce mod poate fi consolidată implicarea conștientă a părinților în acest proces ?

În consecință, scopul cercetării constă în analiza teoretică și aplicativă a modului în care instruirea părinților contribuie la dezvoltarea responsabilității digitale a copiilor preșcolari, în vederea formulării unor propuneri educaționale adaptate contextului specific al R Moldova.

Deși scopul principal al studiului a fost obținerea unei perspective relevante asupra relației dintre instruirea parentală

și responsabilizarea digitală a copilului preșcolar, este necesar să subliniem anumite constrângeri care pot influența gradul de generalizare și interpretare a rezultatelor obținute.

În prezent, instruirea părinților în sfera educației digitale nu constituie o practică frecventă în instituțiile de educație timpurie, iar la nivel instituțional lipsesc programe coerente și aplicate sistematic. În acest context, cercetarea s-a desfășurat într-un cadru educațional aflat într-o fază incipientă de dezvoltare, ceea ce impune interpretarea rezultatelor într-o cheie diagnostică, orientată mai degrabă spre identificarea tendințelor și nevoilor decât spre formularea de concluzii.

Intrucât instrumentul de cercetare a vizat aspect sensibile – precum durata expunerii copilului la ecran sau gradul de implicare al părintelui în propria formare digitală – există posibilitatea ca unele răspunsuri să fi fost influențate de dorința de conformare socială. Această tendință poate determina o discrepanță între comportamentele reale și cele declarate. Din perspectivă metodologică, o altă limitare importantă constă în lipsa accesului direct la observarea comportamentului digital al copilului. Cercetarea s-a bazat exclusiv pe percepțiile și relatările părinților, care, deși valoroase, nu pot reda integral complexitatea interacțiunilor copil-tehnologie și dinamica acestora în mediul familial.

Cercetarea a fost fundamentată pe o metodologie mixtă, cu predominanță cantitativă, completată de interpretări calitative obținut prin intermediul întrebărilor deschise. Această abordare integrativă a permis nu doar colectarea de date concrete și măsurabile, ci și o înțelegere aprofundată a percepțiilor, atitudinilor și nivelului real de implicare a părinților în procesul de responsabilizare digitală a copilului preșcolar. Studiul a avut un caracter cantitativ descriptiv, fiind realizat prin aplicarea unui chestionar structurat. Instrumentul de cercetare a fost conceput pentru a oferi o imagine comprehensivă asupra comportamentelor parentale referitoare la utilizarea tehnologiei de către copii, precum și asupra

deschiderii acestora către forme de instruire formală și informală în domeniul educației digitale.

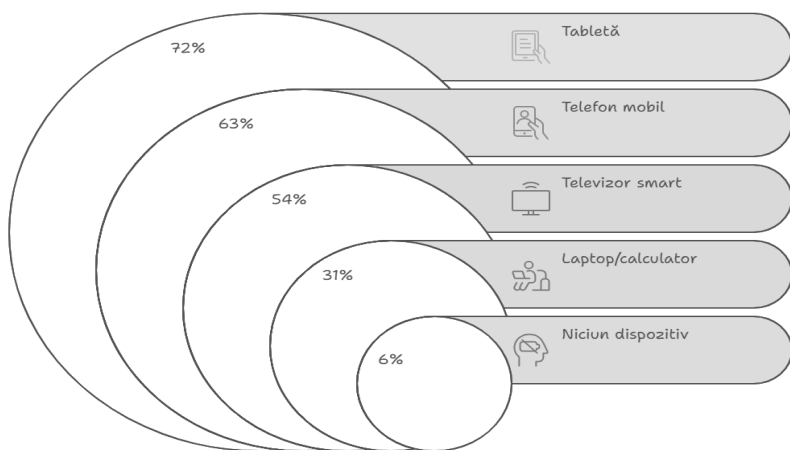
Instrumentul de colectare a datelor a fost un chestionar electronic, structurat în patru secțiuni tematice: accesul copilului la tehnologie; formele de supraveghere și regulile digitale aplicate; percepțiile părinților asupra educației digitale; disponibilitatea părinților de a participa la activități de instruire. Formatul digital al chestionarului a fost ales pentru a facilita accesibilitatea, rapiditatea colectării datelor și anonimatul respondenților – condiții esențiale pentru încurajarea sincerității și reducerea biasului de conformare socială.

Formularea itemilor a urmărit claritatea și accesibilitatea limbajului, evitând terminologia tehnică ce ar fi putut genera confuzii în rândul părinților fără pregătire pedagogică sau digitală avansată. În procesul de elaborare a formulărilor și de organizare a secvenței itemilor, am avut în vedere atât specificul populației-țintă, cât și recomandările metodologice existente în literatura de specialitate. În particular, ne-am inspirat din abordările propuse de L. Dudek [1], care evidențiază importanța stabilirii unui cadru clar, coerent și predictibil în viața copilului, inclusiv în ceea ce privește utilizarea tehnologiei. Autoarea subliniază rolul regulilor explicite, al supravegherii echilibrate și al comunicării constante părinte-copil în dezvoltarea comportamentelor responsabile – principii integrate indirect în construcția conceptuală a chestionarului nostru.

Grupul-țintă al cercetării a fost constituit din părinți ai copiilor preșcolari (cu vârste între 3 și 7 ani), care frecventează grădinițe publice din Republica Moldova. În selectarea participanților s-a urmărit o distribuție echilibrată între mediul urban și cel rural, precum și între instituțiile preșcolare cu practici tradiționale și cele care au început, într-o formă incipientă, integrarea componentelor de educație digitală. Această diversitate a permis surprinderea diferențelor de percepție și comportament parental în funcție de mediul socio-

cultural, de nivelul de alfabetizare digitală și de accesul la resurse tehnologice.

Una din întrebări a vizat identificarea tipurilor de dispozitiv digitale utilizate de copiii preșcolari în mediul familial. Fiind o întrebare cu răspunsuri multiple, numărul total al mențiunilor înregistrate depășește numărul total al respondenților, ceea ce oferă o imagine mai amplă diversității mediului tehnologic la care copiii au acces. Distribuția răspunsurilor este următoarea:

Made with Napkin

Figura 1. Utilizarea dispozitivelor digitale în rândul respondenților

Rezultatele evidențiază faptul că *tableta* (72% sau 56 de răspunsuri) și *telefonul mobil* (63% sau 49 răspunsuri) constituie principalele mijloace de acces la mediul digital pentru copiii preșcolari, fiind preferate pentru portabilitatea și ușurința utilizării lor. Proporția ridicată a acestor două dispozitive indică tendința tot mai accentuată de *individualizare a consumului digital* încă de la vârste mici, comparativ cu utilizarea televizorului – dispozitiv tradițional, asociat unei experiențe mai pasive. De asemenea, prezența redusă a *laptopurilor și calculatoarelor* (31% sau 24 de

răspunsuri) sugerează că, la această vârstă, utilizarea tehnologiei are preponderent un caracter ludic și recreativ, nefiind încă orientată către scopuri educaționale sistematice. Faptul că doar 6% dintre părinți au declarat că cei mici nu folosesc niciun dispozitiv digital confirmă gradul ridicat de penetrare a tehnologiei în viața cotidiană a copilului preșcolar, ceea ce justifică actualitatea și relevanța cercetării privind responsabilizarea digitală timpurie.

Datele obținute în urma întrebării referitoare la durata expunerii zilnice a copilului la dispozitive digitale conturează o imagine relevantă asupra modului în care tehnologia este integrată în rutina zilnică a familiei. Distribuția răspunsurilor este:

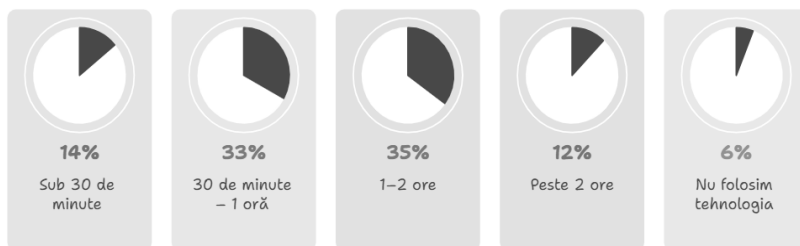

Figura 2. Timp alocat zilnic dispozitivelor digitale

Interpretarea acestor rezultate evidențiază că aproximativ două treimi dintre copii (68%) petrec între *30 de minute și două ore zilnic în fața ecranelor* – un interval considerat, în literatura de specialitate, drept *limita superioară a expunerii recomandate pentru vârsta preșcolară* [apud, 3]. Se observă o tendință de normalizare a utilizării zilnice a tehnologiei, în condițiile în care doar un procent redus (14% sau 11 răspunsuri) limitează contactul copilului la mai puțin de 30 de minute, iar 12% (9 răspunsuri) dintre copii depășesc pragul de două ore pe zi, fapt care *poate semnală o utilizare nesupravegheată sau o dependență incipientă de mediul digital*. Procentul celor 5 familii (6%) care declară că *nu utilizează deloc tehnologia* rămâne constant în raport cu întrebarea anterioară,

ceea ce conferă coerență datelor și confirmă existența unui segment minoritar, dar consecvent, al părinților care adoptă o atitudine restrictivă față de mediul digital.

Prin urmare, analiza acestui item relevă nevoia de consolidare a competențelor parentale privind gestionarea timpului petrecut online, în special în direcția echilibrării activităților digitale cu cele reale, exploratorii și sociale, esențiale dezvoltării armonioase a copilului preșcolar.

Rezultatele obținute la întrebarea următoare, evidențiază ***dominanta recreativă a utilizării tehnologiei*** în rândul copiilor preșcolari, după cum urmează:

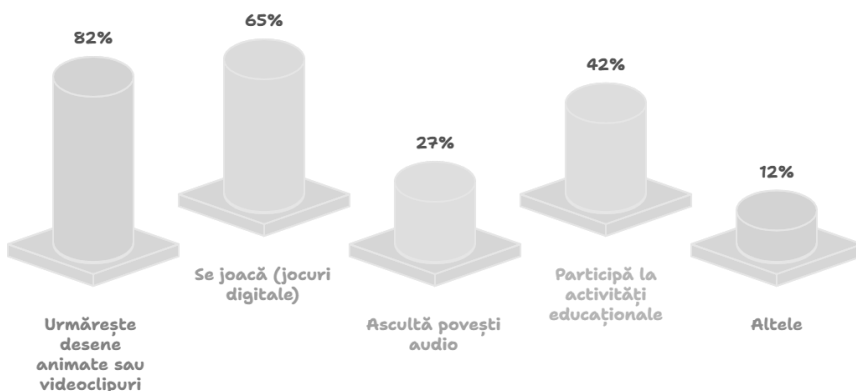

Figura 3. Activități utilizate de copii în mediul digital

Analiza acestor date relevă faptul că **tehnologia este percepută în principal ca sursă de divertisment**, întrucât peste patru cincimi dintre copii o folosesc pentru vizionarea de conținut video, iar două treimi pentru jocuri digitale. Aceste forme de utilizare presupun o **interacțiune pasivă sau semi-activă**, centrată pe consum, nu pe creație sau învățare. Totuși, un procent notabil – **42% dintre părinți (33 răspunsuri)** – menționează *implicarea copilului în activități educaționale digitale*, ceea ce indică o **tendință emergentă de valorificare constructivă a mediului tehnologic**, mai ales în familiile cu un nivel mai ridicat de alfabetizare digitală. Interesul redus

pentru **conținutul audio (27% sau 21 de mențiuni)** poate fi explicat prin preferința copiilor pentru stimularea vizuală și interactivă, caracteristică vârstei preșcolare. Categoria „alte” (12% sau 9 mențiuni) reflectă comportamente exploratorii spontane – cum ar fi fotografierea, înregistrarea sau testarea funcțiilor dispozitivului – activități care, deși neintenționate educativ, pot contribui la **dezvoltarea curiozității tehnologice și a abilităților motrice fine**.

În concluzie, aceste rezultate confirmă **necesitatea ghidării parentale în direcția echilibrării scopurilor de utilizare a tehnologiei**, prin stimularea componentelor educative și creative, în detrimentul celor strict pasive. Astfel, **rolul părintelui ca mediator digital devine esențial** pentru orientarea copilului către experiențe digitale formative, adecvate vârstei și nivelului său de dezvoltare.

Rezultatele obținute arată o diversitate semnificativă în practicile parentale legate de *reglementarea timpului petrecut de copil în fața ecranelor*:

Distribuția răspunsurilor relevă faptul că doar un sfert dintre părinți (23% sau 18 părinți) manifestă *un control consecvent asupra utilizării tehnologiei de către copil, printr-un orar clar și aplicat*. Aceasta sugerează o minoritate conștientă și organizată în ceea ce privește educația digitală timpurie. Categoria majoritară – 41% (32) dintre părinți – declară că *dețin reguli, dar acestea nu sunt respectate constant*, ceea ce indică dificultăți în aplicarea consecventă a normelor, posibile conflicte între intențiile educative și solicitările copilului sau lipsa unor strategii coerente de mediere. De asemenea, aproape o treime dintre respondenți (29% sau 23 de părinți) afirmă că *nu au reguli clare, iar utilizarea tehnologiei se produce spontan, neplanificat*, ceea ce poate conduce la expunere excesivă sau la formarea unor deprinderi digitale haotice. Cei 5 părinți (6%) care nu folosesc deloc tehnologia constituie un grup minoritar, dar important pentru contrastul analitic – reprezentând familii care preferă protecția totală în

locul medierei digitale, strategie ce poate limita însă adaptarea copilului la realitatea tehnologică contemporană.

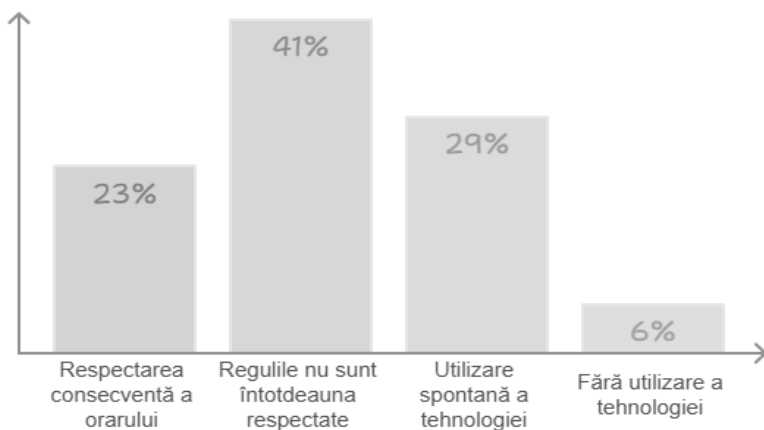

Figura 4. Respectarea regulilor în utilizarea tehnologiilor

În concluzie, datele arată că educația digitală parentală este încă într-o fază incipientă, caracterizată prin intenții pozitive, dar aplicare inconsistentă.

Întrebarea referitoare la nivelul de supraveghere parentală în timpul utilizării tehnologiei, evidențiază gradul de implicare activă a părinților în medierea experienței digitale a copiilor. Distribuția răspunsurilor este următoarea:

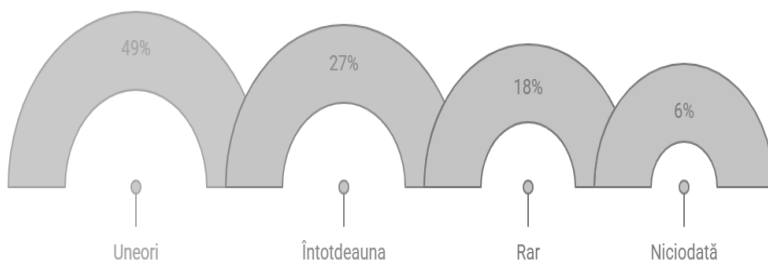

Figura 5. Supravegherea parentală a activității online a copiilor

Analiza acestor date relevă câteva aspecte semnificative:

- *Implicarea activă constantă este limitată* – doar 27% (21) dintre părinți raportează că supraveghează permanent copilul și interacționează cu acesta în timpul folosirii tehnologiei, ceea ce sugerează că o minoritate adoptă un stil de mediere intensiv și conștient;

- *Predominanța supravegherii intermitente* – aproape jumătate dintre respondenți (49% sau 28 părinți) verifică ocazional activitatea copilului, indicând un control flexibil, dar incomplet, care poate expune copilul la conținut neadecvat sau la utilizare excesivă fără ca părintele să observe imediat;

- *Supravegherea redusă sau absentă* – 18% (13 părinți) dintre copii sunt lăsați singuri, cu acces limitat la tehnologie;

- *Au libertate completă* este menționată de 5 părinți (6%) - aceasta sugerează că un segment semnificativ de copii preșcolari interacționează cu tehnologia fără ghidaj direct, ceea ce poate influența negativ dezvoltarea comportamentelor digitale responsabile.

Aceste rezultate subliniază nevoia consolidării competențelor parentale de mediere digitală, atât în ceea ce privește frecvența supravegherii, cât și calitatea interacțiunii părinte – copil în timpul utilizării tehnologiei. În practică, creșterea implicării active poate sprijini dezvoltarea atitudinilor responsabile și a abilităților de autoreglare digitală la copiii preșcolari.

Identificarea gradului de comunicare dintre părinți și copii în ceea ce privește regulile, riscurile și comportamentele sigure în mediul digital, distribuția răspunsurilor relevă următoarele proporții: 24% dintre părinți (n = 19) declară că abordează frecvent și explicit aceste subiecte, 37% (n = 29) discută ocazional, 28% (n = 22) nu inițiază asemenea conversații, dar își exprimă dorința de a învăța cum să procedeze, iar 10% (n = 8) consideră că tema nu este relevantă la vârsta preșcolară.

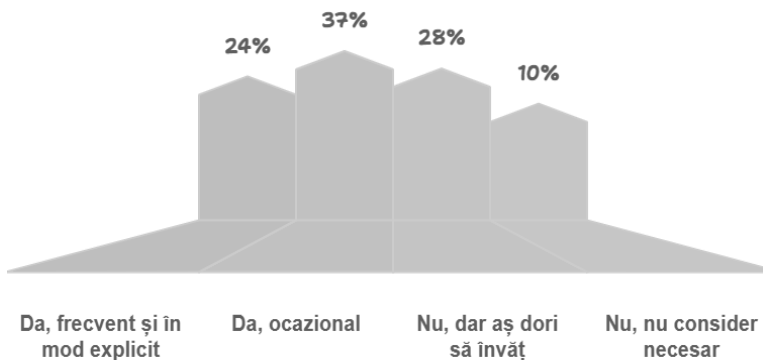

Figura 6. Gradului de comunicare dintre părinți și copii în ceea ce privește regulile, riscurile și comportamentele sigure în mediul digital

Analiza datelor evidențiază câteva direcții interpretative relevante. În primul rând, **comunicarea regulată și conștientă** privind siguranța digitală este limitată — doar un sfert dintre părinți practică o mediere activă, sistematică și intenționată, ceea ce indică o conștientizare selectivă a riscurilor asociate mediului online. În al doilea rând, **predominanța comunicării ocazionale** (37%) sugerează un nivel intermediar de implicare parentală, potențial insuficient pentru dezvoltarea competențelor de autoreglare digitală și pentru interiorizarea timpurie a regulilor de siguranță de către copii. De asemenea, procentul de 28% al părinților care exprimă **disponibilitatea de formare** indică o deschidere semnificativă spre dezvoltarea competențelor parentale de mediere digitală, oferind premise favorabile pentru implementarea unor programe de instruire și consiliere. În fine, percepția conform căreia vârsta preșcolară nu necesită astfel de discuții este minoritară (10%), fapt ce confirmă recunoașterea tot mai largă a importanței **implicării timpurii** în formarea comportamentelor digitale sigure.

Cu privire la evaluarea percepției părinților privind efectele utilizării tehnologiei asupra dezvoltării copiilor

preșcolari, distribuția răspunsurilor evidențiază următoarele proporții: 28% dintre părinți (n = 22) apreciază efectele tehnologiei ca fiind pozitive, considerând că aceasta sprijină învățarea, exprimarea și explorarea; 27% (n = 21) manifestă o atitudine neutră, neobservând influențe semnificative; 24% (n = 19) identifică efecte negative, precum agitație, izolare sau oboseală; iar 21% (n = 16) declară că nu pot aprecia încă impactul tehnologiei asupra copilului.

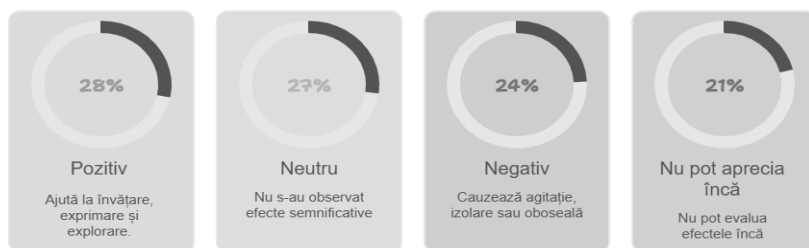

Figura 7. Percepția părinților privind efectele utilizării tehnologiei asupra dezvoltării copiilor

Interpretarea acestor date relevă *diversitatea și complexitatea percepțiilor parentale*, care reflectă atât recunoașterea potențialului educațional al mediului digital, cât și îngrijorările privind efectele sale adverse. În primul rând, percepția pozitivă exprimată de 28% dintre părinți indică o atitudine deschisă față de integrarea tehnologiei ca resursă de învățare și dezvoltare, subliniind convingerea că mediul digital poate stimula curiozitatea, creativitatea și exprimarea liberă a copilului.

În al doilea rând, atitudinea neutră, manifestată de 27% dintre respondenți, sugerează fie o utilizare echilibrată a tehnologiei, fie o implicare parentală limitată în activitățile digitale ale copilului, ceea ce poate conduce la o percepție minimă a influențelor pozitive sau negative. În contrast, percepția negativă (24%) semnalează îngrijorări privind efectele psihocomportamentale ale utilizării necontrolate a dispozitivelor digitale, precum agitația, oboseala cognitivă sau

tendința de retragere socială, confirmând necesitatea unei medieri parentale active și informate.

În fine, procentul de 21% al părinților care nu pot evalua impactul tehnologiei denotă o incertitudine cognitivă și educațională, corelată probabil cu lipsa instrumentelor de observare sau a cunoștințelor privind efectele dezvoltării digitale timpurii. Această categorie de părinți reprezintă un potențial semnificativ pentru inițiative de formare și consiliere în domeniul educației digitale parentale.

Cu privire la dificultățile întâmpinate de părinți în gestionarea experienței digitale a copiilor preșcolari, distribuția răspunsurilor este următoarea: 40% dintre părinți (n = 31) menționează ***alegerea conținutului potrivit*** ca dificultate majoră, 35% (n = 27) indică ***limitarea timpului de utilizare***, 18% (n = 14) semnalează ***lipsa controlului parental***, iar 7% (n = 6) se referă la ***alte provocări***, precum riscul de dependență sau diminuarea interacțiunii fizice.

Analiza acestor date evidențiază că ***selecția conținutului digital adecvat*** constituie principala preocupare a părinților, reprezentând o provocare pentru aproape jumătate dintre respondenți. Această tendință sugerează dificultatea de a filtra și evalua materialele online într-un mediu informațional extins, caracterizat de o ofertă abundentă, dar adesea neuniformă din perspectiva valorii educative și a siguranței pentru copii. În consecință, părinții resimt nevoia de criterii clare și de repere educaționale pentru alegerea conținutului digital formativ și sigur. De asemenea, ***limitarea timpului de utilizare*** (35%) se conturează drept o altă dificultate majoră, relevând tensiunea dintre atractivitatea mediului digital și nevoia de echilibru între activitățile virtuale și cele concrete, esențiale pentru dezvoltarea cognitivă, socială și emoțională a copilului preșcolar. Un procent de 18% dintre părinți semnalează ***lipsa controlului parental*** asupra utilizării tehnologiei, fapt ce indică o insuficientă familiarizare cu instrumentele și strategiile de supraveghere digitală, dar și o nevoie clară de sprijin formativ

în direcția consolidării competențelor de mediere. Totodată, menționarea **altor provocări** (7%) – precum riscul de dependență, oboseala vizuală sau reducerea interacțiunii fizice – reflectă preocupări legate de efectele psihologice și comportamentale ale expunerii prelungite la mediul digital.

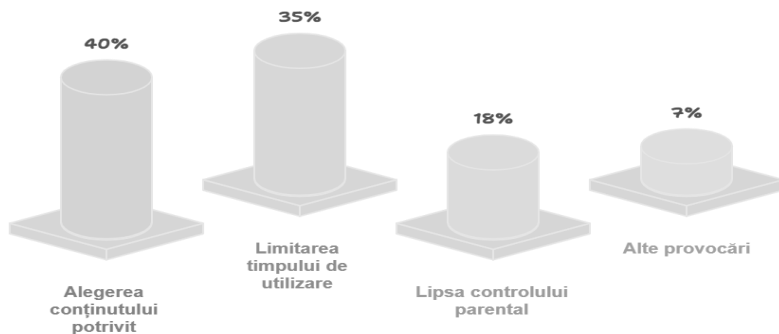

Figura 8. Gestionarea experienței digitale a copiilor

În concluzie, rezultatele confirmă că **gestionarea experienței digitale a copilului preșcolar depinde direct de competențele parentale de selecție, reglare și control**. Aceste constatări subliniază importanța dezvoltării programelor de formare parentală axate pe: (a) identificarea și selectarea conținutului digital adecvat, (b) stabilirea unor limite clare și coerente privind timpul de utilizare și (c) aplicarea unui control activ, echilibrat și constructiv asupra activităților digitale ale copilului.

Disponibilitatea părinților de a participa la programe de formare sau de a accesa resurse educaționale destinate sprijinirii medierii digitale a copiilor preșcolari indică o atitudine preponderent favorabilă: 37% dintre părinți ($n = 29$) au răspuns afirmativ, 33% ($n = 26$) au declarat disponibilitate condiționată de accesibilitatea și claritatea materialelor, 22% ($n = 17$) au manifestat o poziție intermediară, iar 8% ($n = 6$) nu consideră necesară participarea la astfel de programe.

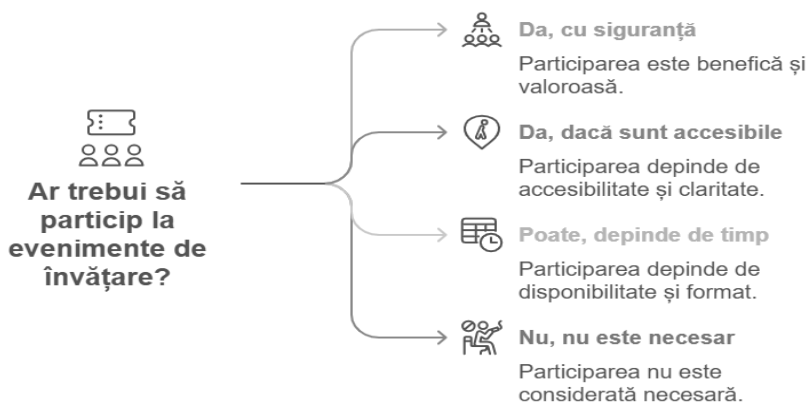

Figura 9. Disponibilitatea părinților de a participa la programe de formare destinate sprijinirii medierii digitale a copiilor

Analiza acestor date relevă o deschidere majoritară a părinților către formare și consiliere în domeniul educației digitale timpurii, ceea ce reflectă un nivel crescut de conștientizare a complexității fenomenului digital și a rolului parental activ în ghidarea copilului. Astfel, 70% dintre respondenți își exprimă disponibilitatea clară sau condiționată, confirmând *interesul real pentru sprijin informațional și dezvoltarea competențelor de mediere digitală*. Categoria părinților care adoptă o poziție intermediară (22%) semnalează importanța aspectelor logistice – timpul disponibil, formatul și modul de livrare al activităților de formare – ca factori determinanți pentru participare. Această tendință sugerează necesitatea flexibilizării programelor educaționale, astfel încât acestea să poată fi integrate ușor în rutina cotidiană a familiilor. În același timp, doar 8% dintre părinți resping ideea de formare, ceea ce confirmă că marea majoritate recunosc *valoarea ghidajului profesional în gestionarea experiențelor digitale ale copiilor preșcolari*.

În concluzie, rezultatele subliniază că programele de instruire parentală privind educația digitală timpurie sunt nu doar

necesare, ci și bine primite de către părinți. Succesul implementării acestora depinde, însă, de accesibilitatea resurselor, claritatea informațiilor și adaptabilitatea formatului la nevoile și posibilitățile familiilor, elemente esențiale pentru consolidarea unei culturi parentale digitale responsabile și informate.

Explorarea reflecțiilor și experiențelor subiective ale părinților privind interacțiunea copiilor preșcolari cu tehnologia digitală, completează analiza cantitativă prin evidențierea dimensiunilor emoționale, atitudinale și contextuale ale relației copil – tehnologie. Analiza tematică a răspunsurilor a permis identificarea a cinci direcții majore:

- *Dificultatea de întrerupere a timpului petrecut în fața ecranului*, chiar și în cazul conținutului educativ, ceea ce evidențiază provocările autoreglării digitale la copii și necesitatea unei implicări parentale constante pentru menținerea echilibrului între activitățile digitale și cele din lumea reală;

- *Reproducerea comportamentelor și a replicilor din desene animate*, inclusiv a unor modele comportamentale nepotrivite, aspect care subliniază influența conținutului digital asupra dezvoltării socio-emoționale și asupra formării normelor de conduită;

- *Lipsa alternativelor în perioadele aglomerate*, situație în care părinții utilizează frecvent tableta sau telefonul ca mijloc de gestionare a rutinei zilnice sau a timpului personal, ceea ce reflectă dependența implicită de tehnologie ca instrument compensatoriu în organizarea vieții de familie;

- *Momentele pozitive de învățare*, raportate de mai mulți părinți, în care copiii au dobândit cunoștințe de bază (litere, cifre, cântece) prin aplicații educative, confirmând *potențialul formativ al mediului digital* atunci când este utilizat în mod ghidat și contextualizat pedagogic;

- *Nevoia de sprijin în selecția conținutului adecvat vârstei*, frecvent exprimată de părinți, care se declară adesea

„dezorientați” în fața diversității aplicațiilor și platformelor disponibile, ceea ce relevă insuficiența competențelor de filtrare și evaluare a resurselor digitale.

Aceste mărturii oferă o perspectivă nuanțată asupra relației dintre părinți, copii și tehnologie, scoțând în evidență nu doar comportamentele observabile, ci și emoțiile, preocupările și dorința autentică a părinților de a crea un mediu digital sigur și educativ pentru copiii lor.

Rezultatele susțin ipoteza conform căreia părinții care manifestă interes pentru formare digitală demonstrează o implicare mai conștientă și o atitudine mai echilibrată față de utilizarea tehnologiei. Totodată, analiza relevă lipsa coerenței în aplicarea regulilor digitale, o tendință spre supraveghere parțială, precum și diversitatea percepțiilor parentale – oscilând între entuziasm față de potențialul educativ al tehnologiei și neîncredere sau reticență față de riscurile percepute.

În concluzie, aceste date calitative consolidează necesitatea programelor de instruire parentală personalizate, axate pe dezvoltarea competențelor de mediere digitală, selecție de conținut și comunicare eficientă cu copilul, contribuind astfel la formarea unei culturi digitale familiale bazate pe responsabilitate, echilibru și discernământ.

Rezultatele cercetării evidențiază o realitate complexă și dinamică a relației dintre copilul preșcolar, părinți și mediul digital, conturând nevoia unei abordări educaționale sistematice și echilibrate. Analiza datelor a demonstrat că majoritatea părinților recunosc importanța formării unei conduite digitale responsabile încă din educația timpurie, însă întâmpină dificultăți în aplicarea consecventă a regulilor, în selecția conținutului adecvat și în monitorizarea eficientă a timpului petrecut în fața ecranelor. Pe baza rezultatelor obținute în cadrul cercetării, propunem un set de măsuri educaționale. Acestea vizează sprijinirea procesului de responsabilizare digitală a copiilor preșcolari prin formarea și implicarea activă a părinților, în cadrul unui parteneriat consolidat între familie și instituția de educație timpurie [2; 4]:

1. Organizarea sesiunilor de informare pentru părinți în parteneriat grădiniță–familie. Se recomandă implementarea unor ateliere tematice periodice, desfășurate în colaborare cu specialiști în educație digitală, psihologie și parenting. Scopul acestor întâlniri este de a sprijini părinții în construirea unui mediu digital echilibrat și sigur acasă. Temele propuse pot include:

- stabilirea regulilor de utilizare a tehnologiei în familie;
- selecția conținutului digital adecvat vârstei;
- comunicarea eficientă despre riscurile mediului online;
- menținerea echilibrului între activitățile digitale și cele offline.

Pentru a facilita participarea unui număr cât mai mare de părinți, se recomandă organizarea sesiunilor în format hibrid (față în față și online), răspunzând astfel nevoilor diferite ale familiilor din mediul urban și rural.

2. Elaborarea ghidurilor digitale pentru părinți, adaptate contextului local. Un pas esențial îl constituie crearea și diseminarea unor materiale informative accesibile, precum broșuri, ghiduri electronice sau infografice, distribuite prin intermediul grădinițelor și al platformelor online destinate părinților. Aceste resurse ar trebui să fie concise, clare și atractive vizual; adaptate nivelului de alfabetizare digitală al părinților; centrate pe situații concrete din viața cotidiană (de exemplu: „*Ce facem când copilul refuză să lase tableta ?*”). Se recomandă elaborarea acestor materiale în colaborare cu cadrele didactice din grădinițe, pentru a asigura coerența mesajelor și continuitatea între mediul familial și cel educațional.

3. Crearea rețelelor de sprijin și mentorat digital pentru părinți. Având în vedere interesul părinților pentru formări flexibile, se recomandă constituirea unor grupuri de sprijin online, pe platforme accesibile, care să faciliteze schimbul de experiențe și accesul la informații de calitate. Aceste comunități pot: promova bune practici privind utilizarea tehnologiei; oferi sugestii de aplicații și jocuri educative;

permite adresarea de întrebări specialiștilor invitați periodic.

Astfel de rețele pot funcționa ca forme de educație parentală informală continuă, mai ales în comunitățile cu acces limitat la formare organizată.

Propunerile formulate derivă direct din datele cercetării și urmăresc două direcții strategice majore: educarea și responsabilizarea părinților ca mediatori digitali activi și sprijinirea instituțiilor de educație timpurie în construirea unui climat educativ digital echilibrat. Numai printr-o abordare integrată – care îmbină intervențiile formale și informale, instituționale și familiale – poate fi dezvoltată o cultură digitală sănătoasă și durabilă încă din primii ani de viață.

În concluzie, **responsabilizarea digitală a copilului preșcolar trebuie privită ca un proces educațional partajat între familie și instituția de învățământ**, bazat pe cooperare, formare continuă și sprijin comunitar. Numai printr-un efort concertat între toți actorii implicați în educația timpurie se poate asigura dezvoltarea unei generații capabile să utilizeze tehnologia în mod conștient, creativ și echilibrat.

BIBLIOGRAFIE

1. DUDEK, L. Părinți binevoitori, copii receptivi. Editura Trei, 2022, 240 p.
2. MCGUINNESS, M. Ecrane. Bune practici explicate copiilor. Iași: Gama, 2022, 79 p.
3. OHRIMENCO (BOȚAN), A. Educația digitală în instituția de educație timpurie. Suport de curs pentru studenți. Chișinău, 2023, 114 p.
4. RICHARD, B. Parenting Children with Oppositional Defiant Disorder: A Modern Approach to Understand and Lead Your O.D.D. Child to Success (Successful Parenting), Independently published, 2022, 215 p.

Збірник матеріалів
V Всеукраїнської конференції
здобувачів вищої освіти і молодих учених

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ:
ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА

Випуск 5

6 листопада 2025 року

Виготовлено з готового оригінал-макету
Технічне редагування матеріалів збірника – О.І. Кисельова.

Підписано до друку 03.11.2025 р. Папір офсетний. Формат 60×90/16.
Гарнітура «Times New Roman». Ум.-друк. арк. 16,3.
Тираж 300 прим. Зам. № 37.

Видавництво ТОВ «Лерадрук»
Свідоцтво ДК № 2645 від 11.10.2006 р.
м. Роздільна, вул. Європейська, 44.
E-mail: leradruk@gmail.com